దక్షిణాపథ వార్తావని

ఆగస్టు 2026
సంపుటి - 05
సంచిక - 08

సాంప్రదాయకంగా మన దేశంలో వింధ్యకు దక్షిణాన ఉన్న భూమి దక్షిణాపథంగా పరిగణించబడుతుంది. భారతీయ ఏకాత్మత స్ఫూర్తిగా సమాజాన్ని, మారుతున్న కాలాన్ని ప్రతిబింబిస్తూ గొప్ప చరిత్ర, సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, ప్రజలు, స్ఫూర్తిదాయక చిహ్నాలను సంగ్రహించడం, సమీకరించడం దక్షిణాపథం పేరిట నడిపే ఈ బులెటిన్ లక్ష్యం. రాష్ట్రాల పరంగా చూస్తే దక్షిణాపథం ప్రస్తుత ఆంధ్రప్రదేశ్, గోవా, కర్ణాటక, కేరళ, మహారాష్ట్ర, పాండిచ్చేరి, తమిళనాడు, తెలంగాణ రాష్ట్రాలను సూచిస్తుంది. ప్రస్తుతమున్న మధ్యప్రదేశ్, చత్తీస్ గఢ్ మరియు ఒడిషాలోని కొన్ని ప్రాంతాలు కూడా దక్షిణాపథం క్రిందికే వస్తాయి. ఈ ప్రాంతాల విషయాలు ఈ బులెటిన్ లో ప్రస్తావిస్తున్నాము.

శ్రీ అరవిందుల సాధనా ప్రస్థానం
(ఋషి అరవిందుల జన్మ తిథి, 15వ ఆగష్టు)

భారతదేశ ఆధ్యాత్మిక చరిత్రలో శ్రీ అరవిందుల పేరు ఒక మహోన్నత శిఖరంలా నిలిచిపోతుంది. ఆయన జీవితం కేవలం ఒక యోగి జీవితం కాదు; మానవ చైతన్యాన్ని ఉన్నత స్థాయికి తీసుకెళ్లాలనే మహత్తర సంకల్పానికి ప్రతీక. దేశభక్తుడు, తత్వవేత్త, కవి, రచయిత, యోగి అయిన శ్రీ అరవిందులు తన జీవితాన్నే ఒక ప్రయోగశాలగా మార్చుకుని, మానవుడు దైవత్వం వైపు పరిణామం చెందగలడనే విశ్వాసాన్ని ప్రపంచానికి అందించారు.

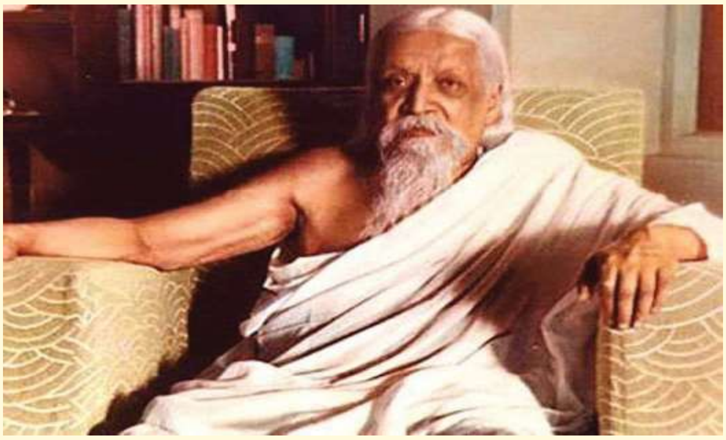

శ్రీ అరవిందులు 1872లో కలకత్తాలో జన్మించారు. చిన్న వయసులోనే ఇంగ్లాండుకు వెళ్లి పాశ్చాత్య విద్యను అభ్యసించారు. భారతదేశానికి తిరిగి వచ్చిన తరువాత స్వాతంత్ర్యోద్యమంలో చురుకుగా పాల్గొన్నారు. ఆయన రచనలు, ప్రసంగాలు యువతలో దేశభక్తి జ్వాలను రగిలించాయి. అయితే రాజకీయ పోరాటం మధ్యలోనే ఆయన జీవితంలో ఒక గొప్ప అంతర్ముఖ మలుపు ప్రారంభమైంది. దేశ స్వాతంత్ర్యం మాత్రమే కాకుండా, మానవుడి అంతరంగ విముక్తి కూడా అవసరమని ఆయన గ్రహించారు.

యోగం వైపు ఆయన అడుగులు మరింత దృఢంగా పడటానికి కొన్ని ఆధ్యాత్మిక అనుభవాలు కారణమయ్యాయి. యోగాభ్యాసం ద్వారా మనస్సును నిశ్చలంగా చేయడం, అంతరంగ శాంతిని అనుభవించడం, ఉన్నత చైతన్యాన్ని స్పృశించడం ఆయనకు ప్రత్యక్ష అనుభవాలుగా మారాయి. 1908లో అలీపూర్ జైలు జీవితం ఆయన ఆధ్యాత్మిక పరిణామంలో కీలక ఘట్టమైంది. జైలు గోడల మధ్య కూడా ఆయనలో ఆధ్యాత్మిక దృష్టి వికసించింది. ప్రతి జీవిలో, ప్రతి వస్తువులో దైవసాన్నిధ్యాన్ని అనుభవించినట్లు ఆయన తరువాత వివరించారు. ఆ అనుభవం ఆయన జీవిత దిశను పూర్తిగా మార్చింది.

తరువాత ఆయన పుదుచ్చేరికి వెళ్లి తన యోగసాధనను మరింత లోతుగా కొనసాగించారు. అక్కడ ఆయన ప్రతిపాదించిన సమగ్ర యోగం (Integral Yoga) ఒక ప్రత్యేకమైన ఆధ్యాత్మిక మార్గంగా రూపుదిద్దుకుంది. సాధారణంగా యోగం అంటే ప్రపంచాన్ని విడిచి ఆధ్యాత్మిక విముక్తిని పొందడం అని భావించే దృక్పథానికి భిన్నంగా, శ్రీ అరవిందులు జీవితాన్ని మార్చే యోగాన్ని ప్రతిపాదించారు. మనస్సు, ప్రాణం, శరీరం - మానవ అస్తిత్వంలోని అన్ని స్థాయిలూ దైవచైతన్యంతో పరివర్తనం చెందాలని ఆయన బోధించారు.

ఆయన దృష్టిలో ఆధ్యాత్మికత అంటే పారిపోవడం కాదు; జీవితాన్ని పవిత్రంగా, ఉన్నతంగా, సార్థకంగా మార్చడం. మనిషిలోని అజ్ఞానం, భయం, స్వార్థం, అసూయ వంటి పరిమితులను అధిగమించి, ప్రేమ, జ్ఞానం, శాంతి, శక్తి వంటి ఉన్నత గుణాలను వికసింపజేయడం యోగసాధన యొక్క లక్ష్యం. మానవ పరిణామం ఇంకా పూర్తికాలేదని, భవిష్యత్తులో మానవ చైతన్యం మరింత ఉన్నత స్థాయికి ఎదగగలదని ఆయన విశ్వసించారు.

శ్రీ అరవిందుల యోగా ప్రస్థానం మనకు ఒక గొప్ప సందేశాన్ని అందిస్తుంది: మనిషి తన ప్రస్తుత పరిమితులతోనే ఆగిపోవాల్సిన అవసరం లేదు. తనలోని ఉన్నత శక్తిని మేల్కొలిపి, తన జీవితాన్నే ఒక సాధనగా మార్చుకోవచ్చు. బాహ్య ప్రపంచాన్ని మార్చాలంటే ముందుగా అంతరంగాన్ని మార్చుకోవాలి. ఆత్మవిశ్వాసం, నిశ్చలమైన మనస్సు, నిరంతర సాధన, దైవంపై విశ్వాసం ఉంటే మనిషి తనలోని అపారమైన సామర్థ్యాన్ని వెలికి తీయగలడు.

అందుకే శ్రీ అరవిందుల యోగా ప్రస్థానం గతాన్ని చెప్పే ఒక చరిత్ర మాత్రమే కాదు; ప్రతి తరానికీ మార్గదర్శకమైన ఒక సజీవ సందేశం. మనిషి నుంచి మహోన్నత మానవుడిగా, మానవ చైతన్యం నుంచి దైవచైతన్యం వైపు సాగిన ఆ ప్రయాణం - అదే శ్రీ అరవిందుల యోగా ప్రస్థానంలోని అసలైన ప్రేరణ.

www.dakshinapatha.com www.csisindia.com

CENTRE FOR SOUTH INDIAN STUDIES

దక్షిణాపథ స్టడీస్ బులెటిన్

ఈ పత్రిక లో దక్షిణాపథ యొక్క ఆర్థిక సామాజిక సాంస్కృతిక రాజకీయ చరిత్ర పై మీ వ్యాసాలు ప్రచురించాలంటే సంప్రదించండి

For publishing your articles on Socio Cultural political and Economic history of Dakshinapatha please contact research@csisindia.com

Contact : +917075881925

క్రాంతివీర సంగొళ్ళి రాయణ్ణ
(జన్మతిథి, 15వ ఆగష్టు)

భారత స్వాతంత్ర్య సంగ్రామ చరిత్రలో ఎంతో మంది వీరులు తమ ప్రాణాలను త్యాగం చేసి దేశభక్తికి చిరస్థాయిగా నిలిచే అక్షరాలను రాశారు. అలాంటి మహావీరుల్లో సంగొళ్ళి రాయణ్ణ ఒకరు. బ్రిటిష్ ఈస్ట్ ఇండియా కంపెనీ పాలనకు వ్యతిరేకంగా ధైర్యంగా పోరాడిన కన్నడ నేల వీరుడు ఆయన. ఆయన జీవితం సాహసం, దేశభక్తి, స్వాభిమానం, త్యాగానికి అద్భుతమైన ప్రతీక.

సంగొళ్ళి రాయణ్ణ ఆగష్టు 15, 1798లో కర్ణాటకలోని బెలగావి ప్రాంతంలో జన్మించారు. ఆయన కిట్టూరు రాజ్యానికి విధేయుడైన యోధుడు. ఆ కాలంలో బ్రిటిష్ వారు భారతీయ సంస్థానాలపై తమ ఆధిపత్యాన్ని విస్తరించేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నారు. కిట్టూరు రాణి చెన్నమ్మ బ్రిటిష్ పాలనను ధైర్యంగా ఎదిరించినప్పుడు, ఆమెకు అండగా నిలిచిన ప్రధాన సైనిక నాయకుల్లో రాయణ్ణ ఒకరు.

1824లో కిట్టూరు, బ్రిటిష్ అధికారానికి వ్యతిరేకంగా తిరుగుబాటు చేసినప్పుడు రాయణ్ణ తన అసమానమైన ధైర్యాన్ని ప్రదర్శించారు. రాణి చెన్నమ్మ సైన్యానికి ఆయన అండగా నిలిచి బ్రిటిష్ సేనలతో పోరాడారు. యుద్ధంలో శౌర్యంతో పోరాడటమే కాకుండా, శత్రువు కంటే తక్కువ వనరులు ఉన్నప్పటికీ వ్యూహాత్మకంగా వ్యవహరించారు.

రాణి చెన్నమ్మను బ్రిటిష్ వారు బంధించిన తరువాత కూడా రాయణ్ణ వెనక్కి తగ్గలేదు. కిట్టూరు స్వాతంత్ర్యం కోసం తన పోరాటాన్ని కొనసాగించారు. ఆయనకు సాధారణ సైన్యం పెద్దగా లేకపోయినా, ప్రజల సహకారంతో ఒక గెరిల్లా దళాన్ని నిర్మించారు. అడవులను, కొండలను తనకు అనుకూలంగా ఉపయోగించుకుంటూ బ్రిటిష్ సైన్యంపై ఆకస్మిక దాడులు చేసేవారు. బ్రిటిష్ అధికారుల ఖజానాలను, ఆయుధ నిల్వలను లక్ష్యంగా చేసుకుని వారి పాలనా వ్యవస్థను బలహీనపరిచేందుకు ప్రయత్నించారు.

రాయణ్ణ పోరాటంలో అత్యంత గొప్ప విషయం ఆయన వ్యక్తిగత ధైర్యం మాత్రమే కాదు; స్వేచ్ఛపై ఆయనకు ఉన్న అచంచలమైన విశ్వాసం. బ్రిటిష్ పాలనను అంగీకరించి సుఖంగా జీవించే అవకాశం ఉన్నప్పటికీ, ఆయన దాస్య జీవితాన్ని తిరస్కరించారు. ప్రజల స్వాభిమానం కోసం పోరాడటమే తన కర్తవ్యమని భావించారు.

అతని పోరాటం బ్రిటిష్ అధికారులను తీవ్రంగా కలవరపరిచింది. చివరకు కుట్రలు, ద్రోహాల ద్వారా రాయణ్ణను పట్టుకున్నారు. 1831లో ఆయనను నందగడ్ ప్రాంతంలో ఉరితీశారు. మరణానికి ముందు కూడా ఆయన తన దేశభక్తిని, ధైర్యాన్ని కోల్పోలేదు. తన ప్రాణం పోయినా స్వాతంత్ర్య స్ఫూర్తి ప్రజల్లో నిలిచిపోవాలని ఆయన ఆకాంక్షించారు.

రాయణ్ణ మరణంతో ఒక వీరుడి జీవితం ముగిసినా, ఆయన వీరగాథ మాత్రం ముగియలేదు. కర్ణాటక ప్రజల జ్ఞాపకాల్లో ఆయన ఒక జానపద వీరుడిగా, స్వాతంత్ర్య సమరయోధుడిగా చిరస్థాయిగా నిలిచారు. ఆయన పేరు వినగానే ధైర్యం, స్వాభిమానం, త్యాగం మనకు గుర్తుకొస్తాయి.

సంగొళ్ళి రాయణ్ణ మనకు నేర్పే గొప్ప పాఠం ఏమిటంటే - స్వేచ్ఛకు విలువ తెలిసిన వ్యక్తి ఎలాంటి పరిస్థితుల్లోనూ అన్యాయానికి తలవంచడు. విజయమో, పరాజయమో కాకుండా ధర్మం కోసం నిలబడటం, అన్యాయాన్ని ఎదిరించడం, దేశం కోసం త్యాగం చేయడం నిజమైన వీరత్వం.

కిట్టూరు నేలపై వెలిగిన ఆ స్వాతంత్ర్య జ్వాల తరువాతి తరాలకు స్ఫూర్తిగా మారింది. రాణి చెన్నమ్మతో కలిసి రాయణ్ణ చూపిన ప్రతిఘటన భారత స్వాతంత్ర్య చరిత్రలో ఒక ముఖ్యమైన అధ్యాయంగా నిలిచింది.

సంగొళ్ళి రాయణ్ణ జీవిత సందేశం - దేశం కోసం జీవించిన జీవితం చిరస్మరణీయం; స్వేచ్ఛ కోసం చేసిన త్యాగం ఎన్నటికీ వృథా కాదు. ఆయన వీరత్వం తరతరాలకు స్ఫూర్తినిస్తూ, భారత మాత స్వాతంత్ర్య గాథలో ఒక అజరామరమైన అధ్యాయంగా నిలిచిపోతుంది.

ఓణం పండుగ - కేరళం సంస్కృతికి ప్రతీక (ఆగష్టు 16)

భారతదేశం అనేక భాషలు, సంస్కృతులు, సంప్రదాయాలతో విరాజిల్లే పుణ్యభూమి. ప్రతి ప్రాంతానికీ తనదైన ప్రత్యేక పండుగలు, ఆచారాలు ఉన్నాయి. వాటిలో కేరళం రాష్ట్రానికి అత్యంత ప్రాముఖ్యమైన పండుగ ఓణం. ఇది కేవలం ఒక పండుగ మాత్రమే కాదు; కేరళ ప్రజల సంప్రదాయం, వ్యవసాయ జీవనం, కుటుంబ అనుబంధం, సౌభ్రాతృత్వం, ఆనందానికి ప్రతీకగా నిలిచే మహోత్సవం.

ఓణం ప్రధానంగా బలి చక్రవర్తి జ్ఞాపకార్థం జరుపుకుంటారు. మన పురాణాల ప్రకారం, బలి చక్రవర్తి ఎంతో ధర్మపరుడు, ప్రజలను ప్రేమించే గొప్ప రాజు. ఆయన పాలనలో ప్రజలు సుఖసంతోషాలతో జీవించారని చెబుతారు. ప్రజలందరినీ సమానంగా చూసే ఆయన రాజ్యంలో దారిద్ర్యం, అన్యాయం చాలా తక్కువగా ఉండేవని సంప్రదాయం చెబుతుంది. అందుకే బలి చక్రవర్తి పాలనను ప్రజలు ఒక ఆదర్శ రాజ్యంగా గుర్తుచేసుకుంటారు.

బలి చక్రవర్తి భక్తిని, దానగుణాన్ని పరీక్షించేందుకు విష్ణువు, వామన అవతారం ధరించి ఆయన వద్దకు వచ్చాడని పురాణగాథ చెబుతుంది. వామనుడు మూడు అడుగుల భూమిని కోరగా బలి చక్రవర్తి అంగీకరించాడు. వామనుడు విశ్వరూపాన్ని ధరించి రెండు అడుగులతో భూమి, ఆకాశాలను కొలిచాడు. మూడవ అడుగుకు తన తలను సమర్పించిన బలి చక్రవర్తి తన వాగ్దానాన్ని నిలబెట్టుకున్నాడు. ఆయన భక్తి, దానశీలతకు సంతోషించిన వామనుడు, సంవత్సరానికి ఒకసారి తన ప్రజలను దర్శించేందుకు బలి చక్రవర్తికి అనుమతి ఇచ్చాడని కథనం. ఆ బలి చక్రవర్తి రాకను స్వాగతిస్తూ ఓణం జరుపుకుంటారని విశ్వాసం.

ఓణం సాధారణంగా పది రోజుల పాటు వివిధ సంప్రదాయాలతో జరుపుకుంటారు. పండుగ రోజుల్లో ఇళ్లను శుభ్రం చేసి అందంగా అలంకరిస్తారు. ఇంటి ముందు పూలతో వేసే అందమైన పూకలం, ఓణం ప్రత్యేకత. వివిధ రంగుల పూలను ఉపయోగించి కళాత్మకమైన ఆకృతులను రూపొందిస్తారు. కుటుంబ సభ్యులు కలిసి పూకలం వేయడం ద్వారా ఆనందాన్ని పంచుకుంటారు.

ఓణం సందర్భంగా కొత్త బట్టలు ధరించే సంప్రదాయాన్ని ఓణక్కోడి అంటారు. కుటుంబ సభ్యులు, బంధువులు కలిసి కొత్త వస్త్రాలు ధరించి పండుగను ఆనందంగా జరుపుకుంటారు. పిల్లలు, పెద్దలు అందరూ కలిసి ఆటలు, సాంస్కృతిక కార్యక్రమాల్లో పాల్గొంటారు.

ఓణం పండుగలో అత్యంత ఆకర్షణీయమైన అంశాల్లో ఓణంసద్య ఒకటి. అరటి ఆకుపై అనేక రకాల సాంప్రదాయ కేరళ వంటకాలను వడ్డిస్తారు. అన్నం, పప్పు, కూరలు, పచ్చళ్లు, పాయసం వంటి అనేక వంటకాలతో పాటు అవియల్ ను ప్రత్యేకంగా వండుతారు. కుటుంబ సభ్యులు, బంధువులు, స్నేహితులు కలిసి భోజనం చేయడం ఈ పండుగలోని సామూహిక స్ఫూర్తిని ప్రతిబింబిస్తుంది.

కేరళలో జరిగే వల్లంకళి లేదా పడవ పందేలు కూడా ఓణం వేడుకలకు ప్రత్యేక ఆకర్షణ. పొడవైన సంప్రదాయ పడవల్లో అనేక మంది కలిసి సమన్వయంతో పడవను నడిపే దృశ్యం ఎంతో ఉత్సాహాన్ని కలిగిస్తుంది. సంప్రదాయ నృత్యాలు, పాటలు, ఆటలు కూడా పండుగకు మరింత శోభను చేకూరుస్తాయి.

ఓణం మనకు ఒక గొప్ప సందేశాన్ని అందిస్తుంది. మంచి పాలన, సమానత్వం, దానగుణం, ప్రేమ, ఐక్యత, పరస్పర సహకారం వంటి విలువలను జీవితంలో ఆచరించాలి. బలి చక్రవర్తి కథలోని ప్రజాహితం, వామనుని కథలోని ధర్మబోధ మనకు భారతీయ పురాణ సంప్రదాయంలోని విలువలను గుర్తుచేస్తాయి.

ఓణం కేరళ ప్రజల పండుగ అయినప్పటికీ, దాని సందేశం దేశ ప్రజలందరికీ స్ఫూర్తిదాయకం. కుటుంబాలు కలిసి ఆనందాన్ని పంచుకోవడం, సంప్రదాయాలను కాపాడుకోవడం, ప్రకృతిని గౌరవించడం, సమాజంలో సౌభ్రాతృత్వాన్ని పెంపొందించడం ఈ పండుగ మనకు నేర్పుతుంది.

పూల సుగంధంతో, పూకలం అందాలతో, ఓణంసద్య రుచులతో, సంప్రదాయ కళల వైభవంతో వెలిగే ఓణం, భారతీయ సంస్కృతిలోని వైవిధ్యానికి ఒక అందమైన ప్రతీక. "మావేలి నాడు వాణీడు కాలం" అనే స్మృతితో ప్రజల హృదయాల్లో ఆనందాన్ని నింపే ఈ పండుగ సదా సౌభ్రాతృత్వం, సంతోషం, శాంతికి ప్రతీకగా నిలవాలి.

స్వామి లక్ష్మణానంద సరస్వతి — ధర్మసేవకు చిరస్మరణీయ దీప్తి

(స్వామి లక్ష్మణానంద బలిదాన్ దివస్, ఆగష్టు 23)

భారతదేశ ఆధ్యాత్మిక, సామాజిక చరిత్రలో కొందరు మహనీయులు తమ జీవితాన్ని స్వప్రయోజనాల కోసం కాకుండా సమాజ సేవకు అంకితం చేస్తారు. అలాంటి మహోన్నత వ్యక్తుల్లో స్వామి లక్ష్మణానంద సరస్వతి ఒకరు. ఒడిశాలోని కందమాల్ ప్రాంతంలో గిరిజనులు, పేదలు, నిరుపేద పిల్లల కోసం విద్య, సేవ, సంస్కృతి, ఆధ్యాత్మిక చైతన్యాన్ని విస్తరించేందుకు ఆయన జీవితాంతం కృషి చేశారు. ఆయన జీవితం త్యాగానికి, సేవకు, ధర్మనిష్ఠకు ప్రతీకగా నిలిచింది.

స్వామి లక్ష్మణానంద సరస్వతి ఆధ్యాత్మిక సాధనతో పాటు సమాజంలోని వెనుకబడిన వర్గాల అభ్యున్నతికి ఎంతో ప్రాధాన్యం ఇచ్చారు. దూర ప్రాంతాల్లో నివసించే ప్రజలకు విద్య అందించడం, పిల్లలకు వసతి మరియు విద్యా అవకాశాలు కల్పించడం, ఆరోగ్య సేవలను అందించడం వంటి అనేక కార్యక్రమాలకు ఆయన ప్రోత్సాహం అందించారు. సేవను ఆయన ఒక దాతృత్వ కార్యక్రమంగా మాత్రమే చూడలేదు. సమాజంలోని ప్రతి మనిషిలో దైవత్వాన్ని చూసి సేవ చేయడమే నిజమైన ధర్మం అని విశ్వసించారు.

కందమాల్ వంటి ప్రాంతాల్లో గిరిజన సమాజం ఎదుర్కొంటున్న సమస్యలను ఆయన దగ్గరగా చూశారు. పేదరికం, నిరక్షరాస్యత, సామాజిక వెనుకబాటుతనం వంటి సమస్యలను అధిగమించడానికి విద్యే ముఖ్యమైన సాధనమని భావించారు. అందుకే విద్యాసంస్థలు, సేవా కేంద్రాలు ఏర్పడటానికి ఆయన కృషి చేశారు. ముఖ్యంగా యువతలో ఆత్మవిశ్వాసాన్ని పెంపొందించి, తమ సంస్కృతి, సంప్రదాయాలు, విలువల పట్ల గౌరవాన్ని కలిగించేందుకు ప్రయత్నించారు.

ఆయన దృష్టిలో హిందూ ధర్మం అంటే కేవలం పూజలు, ఆచారాలు మాత్రమే కాదు. సత్యం, సేవ, కరుణ, నియమం, త్యాగం, ధైర్యం, పరస్పర గౌరవం వంటి విలువలను జీవితంలో ఆచరించడమే ధర్మం. భారతీయ సంస్కృతిలోని ఈ విలువలను ప్రజల జీవితాల్లో బలపరచాలని ఆయన కృషి చేశారు. తన ఆధ్యాత్మిక సందేశంతో పాటు సమాజ సేవను కూడా సమానంగా ముందుకు నడిపించారు. ఇది మిషనరీలకు కంటగింపుగా మారింది.

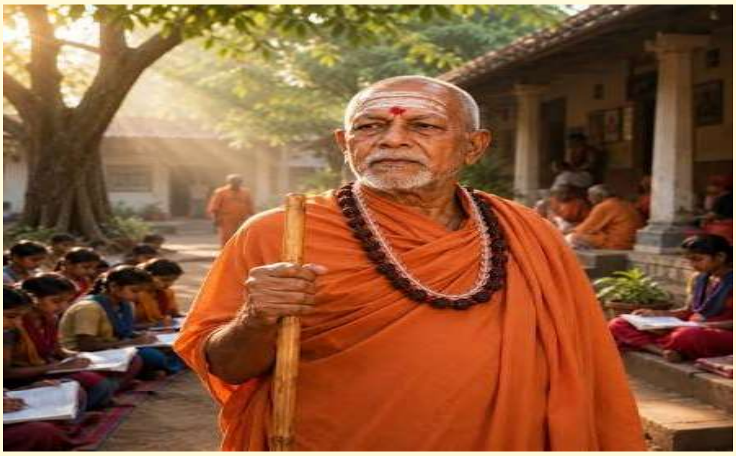

2008 ఆగస్టు 23న కందమాల్ జిల్లాలోని తన ఆశ్రమంలో స్వామి లక్ష్మణానంద సరస్వతి దారుణంగా హత్యకు గురయ్యారు. ఆయనతో పాటు మరికొందరు కూడా ప్రాణాలు కోల్పోయారు. ఈ ఘటన దేశవ్యాప్తంగా తీవ్ర విషాదాన్ని కలిగించింది. అనంతరం ఆ ప్రాంతంలో హింసాత్మక ఉద్రిక్తతలు చోటుచేసుకున్నాయి. అయితే స్వామిజీని స్మరించుకోవడం అంటే ద్వేషాన్ని లేదా హింసను ప్రోత్సహించడం కాదు. ఆయన జీవితంలోని సేవ, త్యాగం, ధర్మనిష్ఠ, మానవతా విలువలను ముందుకు తీసుకెళ్లడమే నిజమైన నివాళి.

స్వామిజీ బలిదానం మనలో ఒక గొప్ప ప్రశ్నను మేల్కొలుపుతుంది - "మన సమాజం కోసం మనం ఏమి చేస్తున్నాం?" దేశం మనకు ఇచ్చినదాన్ని తిరిగి సమాజానికి అందించాలనే భావన ప్రతి యువకుడిలో పెరగాలి. పేద పిల్లలకు విద్య అందించడం, అవసరంలో ఉన్నవారికి సహాయం చేయడం, ప్రకృతిని పరిరక్షించడం, మన సంస్కృతిని తెలుసుకోవడం, సమాజంలో సౌభ్రాతృత్వాన్ని పెంపొందించడం - ఇవన్నీ దేశసేవలో భాగాలే.

హిందూ ధర్మం మనకు "సర్వే జనాః సుఖినో భవంతు" అనే విశాలమైన దృష్టిని అందించింది. అందరూ సుఖంగా ఉండాలని కోరుకోవడం, బలహీనులకు అండగా నిలవడం, అన్యాయాన్ని శాంతియుతంగా మరియు ధైర్యంగా ఎదుర్కోవడం మన సంస్కృతిలోని గొప్ప విలువలు. కాబట్టి స్వామి లక్ష్మణానంద జీవితం మనకు ధర్మాన్ని ఆచరణలో చూపించే ఉదాహరణగా నిలుస్తుంది.

యువత ఆయన జీవితాన్ని కేవలం ఒక చారిత్రక సంఘటనగా కాకుండా ఒక స్ఫూర్తి పిలుపుగా స్వీకరించాలి. మనలో క్రమశిక్షణ పెంచుకోవాలి. విద్యను ఆయుధంగా చేసుకోవాలి. సేవను జీవిత ధ్యేయంగా భావించాలి. భారతీయ సంస్కృతిని తెలుసుకుని, దాని ఉత్తమ విలువలను ప్రపంచానికి పరిచయం చేయాలి. దేశం, సమాజం, సంస్కృతి పట్ల బాధ్యతను పెంపొందించుకోవాలి.

స్వామి లక్ష్మణానంద సరస్వతి భౌతికంగా మన మధ్య లేకపోయినా, ఆయన చేసిన సేవలు మరియు ఆయన జీవితం ద్వారా వెలిగించిన స్ఫూర్తి కొనసాగుతూనే ఉంటుంది. ఆయన బలిదానం మనకు ఒక ముఖ్యమైన సందేశాన్ని ఇస్తుంది - వ్యక్తి జీవితం పరిమితమైనదైనా, సమాజం కోసం చేసిన సేవ శాశ్వతమైనది.

మన ధర్మాన్ని ప్రేమిద్దాం; ఇతరుల పట్ల ద్వేషంతో కాదు, మన సత్ప్రవర్తనతో దాని గొప్పతనాన్ని చూపిద్దాం. మన సంస్కృతిని కాపాడుకుందాం; అదే సమయంలో ప్రతి మనిషి పట్ల గౌరవం, కరుణ, సౌభ్రాతృత్వాన్ని పెంపొందిద్దాం.

స్వామి లక్ష్మణానంద సరస్వతి బలిదానం మన హృదయాల్లో సేవా సంకల్పాన్ని,

ధర్మనిష్ఠను, దేశభక్తిని, మానవతా భావాన్ని మేల్కొలిపే చిరస్థాయి జ్యోతిగా నిలవాలి. ఆయన చూపిన సేవా మార్గంలో నడవడమే ఆయనకు మనం అందించే నిజమైన నివాళి.

జాతీయ అంతరిక్ష దినం (ఆగస్టు 23)

ఆకాశాన్ని చూసి ఆశ్చర్యపడటం మానవుని సహజ స్వభావం. నక్షత్రాలను, గ్రహాలను, విశ్వ రహస్యాలను తెలుసుకోవాలనే తపనతోనే అంతరిక్ష విజ్ఞానం అభివృద్ధి చెందింది. ఒకప్పుడు అంతరిక్ష పరిశోధనను కేవలం కొన్ని అభివృద్ధి చెందిన దేశాలకే సాధ్యమైన రంగంగా భావించేవారు. కానీ నేడు భారతదేశం తన ప్రతిభ, శాస్త్రీయ దృక్పథం, నిరంతర కృషితో ప్రపంచ అంతరిక్ష రంగంలో గౌరవప్రదమైన స్థానాన్ని సంపాదించింది. ఈ విజయగాథను స్మరించుకోవడానికి ఆగస్టు 23న జాతీయ అంతరిక్ష దినం జరుపుకుంటున్నాం.

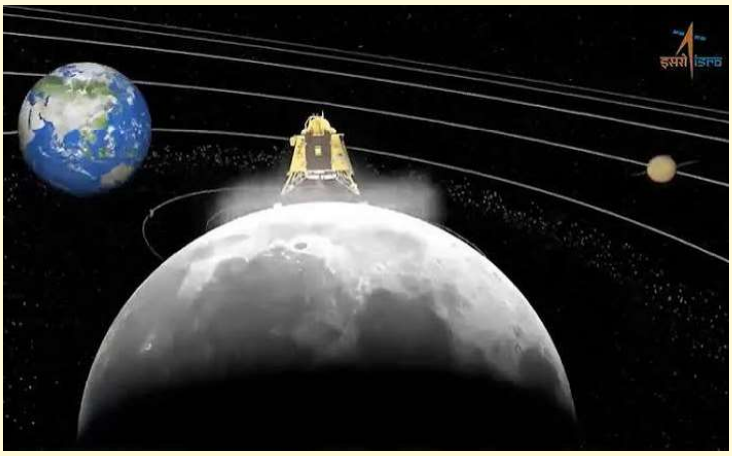

2023 ఆగస్టు 23న భారతదేశ చరిత్రలో ఒక అపూర్వమైన ఘట్టం ఆవిష్కృతమైంది. భారత అంతరిక్ష పరిశోధనా సంస్థ ఇస్రో చేపట్టిన చంద్రయాన్-3 మిషన్ విజయవంతంగా చంద్రుని దక్షిణ ధ్రువ ప్రాంతానికి సమీపంలో సాఫ్ట్ ల్యాండింగ్ సాధించింది. ఈ ఘనతతో చంద్రునిపై సాఫ్ట్ ల్యాండింగ్ సాధించిన దేశాల సరసన భారత్ చేరింది. ఈ విజయాన్ని పురస్కరించుకుని ఆగస్టు 23ను జాతీయ అంతరిక్ష దినంగా ప్రకటించారు.

భారత అంతరిక్ష ప్రస్థానం చాలా సాధారణ పరిస్థితుల్లో ప్రారంభమైంది. 1960లలో పరిమిత వనరులతో ప్రారంభమైన భారత అంతరిక్ష కార్యక్రమానికి డాక్టర్ విక్రమ్ సారాభాయి వంటి దూరదృష్టి కలిగిన శాస్త్రవేత్తలు పునాది వేశారు. అంతరిక్ష సాంకేతికతను కేవలం ప్రతిష్ఠ కోసం కాకుండా దేశ ప్రజల అభివృద్ధికి ఉపయోగించాలనే ఆలోచన భారత అంతరిక్ష కార్యక్రమానికి ప్రత్యేకతను ఇచ్చింది.

నేడు భారత ఉపగ్రహాలు వాతావరణ అంచనాలు, వ్యవసాయం, విపత్తుల నిర్వహణ, టెలికమ్యూనికేషన్లు, నావిగేషన్, టెలివిజన్ ప్రసారాలు, భూగర్భ జలాల అధ్యయనం వంటి అనేక రంగాలకు సేవలందిస్తున్నాయి. INSAT, IRS, Cartosat, NavIC వంటి కార్యక్రమాలు దేశ అవసరాలకు అనుగుణంగా అంతరిక్ష సాంకేతికతను ఉపయోగించుకునే సామర్థ్యాన్ని పెంచాయి.

చంద్రయాన్-1 ద్వారా చంద్రునిపై నీటి అణువుల ఉనికికి సంబంధించిన కీలక ఆధారాలను కనుగొనడంలో భారత్ ముఖ్యమైన పాత్ర పోషించింది. తరువాతి దశలో మంగళయాన్ మిషన్ ద్వారా భారత్ అంగారక గ్రహాన్ని చేరుకుంది. పరిమిత వ్యయంతో సంక్లిష్టమైన అంతరిక్ష మిషన్‌ను విజయవంతంగా నిర్వహించడం ప్రపంచవ్యాప్తంగా భారత శాస్త్రవేత్తల ప్రతిభకు ప్రశంసలు తెచ్చింది.

చంద్రయాన్-3 విజయం భారత అంతరిక్ష సామర్థ్యానికి కొత్త ఉత్సాహాన్ని ఇచ్చింది. ల్యాండర్, రోవర్ ద్వారా చంద్రుని ఉపరితలాన్ని అధ్యయనం చేయడం, అక్కడి మట్టి మరియు వాతావరణ పరిస్థితులపై సమాచారాన్ని సేకరించడం వంటి ప్రయోగాలు భారత శాస్త్రీయ సామర్థ్యాన్ని మరింత బలపరిచాయి. ఈ విజయంతో భారత యువతలో శాస్త్రం, సాంకేతికత, అంతరిక్ష పరిశోధనలపై ఆసక్తి మరింత పెరిగింది.

భారతదేశ అంతరిక్ష ప్రగతి కేవలం ఇస్రోకే పరిమితం కావడం లేదు. దేశంలో ప్రైవేట్ అంతరిక్ష రంగం కూడా వేగంగా అభివృద్ధి చెందుతోంది. కొత్త స్టార్టప్‌లు రాకెట్లు, ఉపగ్రహాలు, అంతరిక్ష డేటా, ప్రయోగ సాంకేతికత వంటి రంగాల్లో కొత్త ఆలోచనలను ముందుకు తీసుకువస్తున్నాయి. ఇది భారత అంతరిక్ష ఆర్థిక వ్యవస్థకు కొత్త అవకాశాలను తెరుస్తోంది.

భవిష్యత్తులో భారతదేశం మరింత విస్తృతమైన లక్ష్యాలను నిర్దేశించుకుంది. మానవులను అంతరిక్షంలోకి పంపే గగన్‌యాన్ కార్యక్రమం, చంద్రుడిపై మరిన్ని పరిశోధనలు, సూర్యుడి అధ్యయనం, అంతరిక్ష కేంద్రం ఏర్పాటుకు సంబంధించిన దీర్ఘకాలిక ప్రణాళికలు భారత అంతరిక్ష ప్రయాణాన్ని మరింత ఉన్నత స్థాయికి తీసుకెళ్లనున్నాయి.

జాతీయ అంతరిక్ష దినం కేవలం ఒక విజయాన్ని గుర్తుచేసుకునే రోజు కాదు. ఇది "మనమూ సాధించగలం" అనే ఆత్మవిశ్వాసాన్ని దేశ యువతలో నింపే రోజు. శాస్త్రవేత్తల కృషి, ఇంజినీర్ల ప్రతిభ, సాంకేతిక నిపుణుల పట్టుదల, దేశ ప్రజల మద్దతు కలిస్తే అసాధ్యంగా కనిపించే లక్ష్యాలను కూడా సుసాధ్యం చేయవచ్చని ఇది నిరూపిస్తుంది.

అంతరిక్షంలో భారతదేశ విజయాలు మనకు ఒక గొప్ప సందేశాన్ని ఇస్తున్నాయి - కలలు కనాలి, వాటిని లక్ష్యాలుగా మార్చుకోవాలి, ఆ లక్ష్యాల కోసం నిరంతరం శ్రమించాలి. నిన్న చంద్రుడిని చేరుకున్న భారత్, రేపు మరింత దూరంలోని గ్రహాలను చేరుకునే సామర్థ్యాన్ని సాధించాలి.

జాతీయ అంతరిక్ష దినం సందర్భంగా భారత శాస్త్రవేత్తలందరికీ మనస్ఫూర్తిగా అభినందనలు. వారి స్ఫూర్తితో భారత యువత శాస్త్రాన్ని అవగతం చేసుకుని, జ్ఞానంతో దేశాన్ని మరింత ఉన్నత శిఖరాలకు తీసుకెళ్లాలి.

కనకదుర్గమ్మ శాకాంబరీ ఉత్సవాలు (ఆషాఢ మాసం)

విజయవాడ ఇంద్రకీలాద్రిపై కొలువై భక్తులను అనుగ్రహిస్తున్న శ్రీ కనకదుర్గమ్మ తల్లి శక్తి, భక్తి, కరుణలకు ప్రతిరూపం. అమ్మవారి ఆలయంలో నిర్వహించే అనేక విశిష్ట ఉత్సవాల్లో శాకాంబరీ ఉత్సవాలు ఎంతో ప్రత్యేకమైనవి. ప్రకృతి ప్రసాదించిన కూరగాయలు, ఆకుకూరలు, పండ్లు, ధాన్యాలతో అమ్మవారిని అలంకరించి పూజించడం ఈ ఉత్సవాల ప్రధాన విశిష్టత. ఈ వేడుక భక్తి మాత్రమే కాకుండా ప్రకృతి, ఆహారం, వ్యవసాయం, జీవరాశుల పరస్పర సంబంధాన్ని కూడా మనకు గుర్తుచేస్తుంది.

పురాణ సంప్రదాయం ప్రకారం శాకాంబరీ దేవి జగన్మాత యొక్క ఒక విశిష్ట రూపం. లోకంలో కరువు, ఆహార కొరత ఏర్పడినప్పుడు తల్లి తన కరుణతో అనేక రకాల శాకాలు, పండ్లు, కూరగాయలు, ఔషధ మొక్కలను ప్రసాదించి జీవరాశులను పోషించిందని పురాణగాథ చెబుతుంది. అందువల్ల ఆమెను అన్నపూర్ణ స్వరూపిణిగా, ప్రకృతి పోషకురాలిగా, జగజ్జననిగా భక్తులు ఆరాధిస్తారు.

శాకాంబరీ ఉత్సవాల సందర్భంగా కనకదుర్గమ్మ తల్లిని వివిధ రకాల కూరగాయలు, ఆకుకూరలు, పండ్లు, పుష్పాలు, ధాన్యాలతో

అత్యంత వైభవంగా అలంకరిస్తారు. సాధారణంగా మన వంటింట్లో కనిపించే పదార్థాలే అమ్మవారి అలంకరణలో భాగమై అద్భుతమైన దైవిక రూపాన్ని సంతరించుకుంటాయి. ఈ అలంకరణను దర్శించే భక్తులకు అమ్మవారు ప్రకృతి స్వరూపిణిగా, సర్వజీవులను పోషించే తల్లిగా దర్శనమిస్తారు.

మనిషి జీవితం ప్రకృతిపై ఎంతగా ఆధారపడి ఉందో ఈ ఉత్సవం చాటి చెబుతుంది. మనకు ఆహారాన్ని అందించే రైతు, పంటను పండించే భూమి, నీరు, సూర్యకాంతి, విత్తనం - ఇవన్నీ దైవ ప్రసాదాలేననే భావనను శాకాంబరీ ఉత్సవం మనలో కలిగిస్తుంది. అందుకే ప్రకృతిని గౌరవించడం, నీటిని సంరక్షించడం, పంటలను కాపాడడం, ఆహారాన్ని వృథా చేయకుండా ఉండటం మన బాధ్యత.

విజయవాడలో శాకాంబరీ అలంకరణలో దర్శనమిచ్చే కనకదుర్గమ్మ తల్లిని దర్శించేందుకు భక్తులు పెద్ద సంఖ్యలో తరలివస్తారు. ఆలయ ప్రాంగణం భక్తి వాతావరణంతో నిండిపోతుంది. మంగళవాయిద్యాలు, వేదమంత్రాలు, అమ్మవారి నామస్మరణ, భక్తుల ప్రార్థనలతో ఇంద్రకీలాద్రి ఆధ్యాత్మిక శోభను సంతరించుకుంటుంది. భక్తులు అమ్మవారిని దర్శించి కుటుంబ సుఖశాంతులు, ఆరోగ్యం, ఐశ్వర్యం, పంటల సమృద్ధి కోసం ప్రార్థిస్తారు.

శాకాంబరీ దేవి రూపం మన భారతీయ సంస్కృతిలోని "అన్నం పరబ్రహ్మ స్వరూపం" అనే భావనను కూడా గుర్తుచేస్తుంది. మనకు లభించే ప్రతి ఆహార ధాన్యాన్ని గౌరవించాలి. రైతు కష్టాన్ని గుర్తించాలి. ప్రకృతి వనరులను సంరక్షించాలి. ఇతరులతో ఆహారాన్ని పంచుకోవాలి. ఆకలితో ఉన్నవారికి అన్నదానం చేయడం వంటి సేవా కార్యక్రమాలకు ప్రాధాన్యం ఇవ్వాలి.

ఈ ఉత్సవం భక్తులకు ఒక గొప్ప ఆధ్యాత్మిక సందేశాన్ని అందిస్తుంది. అమ్మవారు కేవలం ఆలయంలోని విగ్రహంలోనే కాదు; ప్రకృతిలోని ప్రతి జీవరూపంలోనూ ఉన్నారని భావించే దృష్టిని ఇది పెంపొందిస్తుంది. చెట్లు, మొక్కలు, పంటలు, జంతువులు, నీరు - ఇవన్నీ దైవ సృష్టిలో భాగాలే. కాబట్టి ప్రకృతి పరిరక్షణ కూడా ఒక రకమైన దైవారాధనే.

కనకదుర్గమ్మ శాకాంబరీ ఉత్సవాలు మన సంప్రదాయంలో భక్తి, ప్రకృతి, వ్యవసాయం, అన్నదానం, మానవతా విలువలను ఒకే వేదికపై కలిపే మహత్తర వేడుక. అమ్మవారి కృపతో ప్రజలందరికీ ఆరోగ్యం, సుఖశాంతులు, పంటల సమృద్ధి, ఆహార భద్రత కలగాలని భక్తులు ప్రార్థిస్తారు.

"శాకాంబరీ స్వరూపిణీ జగన్మాతా కనకదుర్గమ్మ తల్లీ! నీ కరుణాకటాక్షాలతో భూమి పచ్చగా విరాజిల్లాలి, రైతుల జీవితాలు సుభిక్షంగా ఉండాలి, ప్రతి ఇంటా అన్నపూర్ణ కటాక్షం నిండాలి" అనే భక్తి భావనతో శాకాంబరీ ఉత్సవాలు మన హృదయాల్లో ఆధ్యాత్మిక ఆనందాన్ని నింపుతాయి.

బల్కంపేట ఎలమ్మ ఆలయం

హైదరాబాద్‌లోని బల్కంపేట రేణుక ఎల్లమ్మ ఆలయం భక్తి, చరిత్ర, ఆధ్యాత్మిక విశ్వాసాలకు నిలయంగా ప్రసిద్ధి చెందింది. సాధారణ ఆలయాలకు భిన్నంగా ఇక్కడ అమ్మవారు జలంలో స్వయంభువుగా కొలువై ఉండటం విశేషం. అమ్మవారి శిరస్సు నుంచి ప్రవహించే పవిత్ర జలధారను భక్తులు మహా తీర్థంగా భావిస్తారు. బోనాలు, కల్యాణోత్సవాలు, ఆలయ పురాణం వంటి ఎన్నో విశేషాలతో ఈ క్షేత్రం ప్రత్యేక గుర్తింపు పొందింది.

సాధారణంగా ఆలయాల్లో అమ్మవారు నిలబడి లేదా ఆసీనురాలై భక్తులకు దర్శనమిస్తుంటారు. కానీ హైదరాబాద్‌లోని ఓ పవిత్ర క్షేత్రంలో మాత్రం అమ్మవారు జలగర్భంలో కొలువై ఉండటం విశేషం. జగత్తును చల్లగా కాపాడే తల్లిగా, నీటిలో స్వయంభువుగా వెలసిన ఈ అమ్మవారిని దర్శించుకోవడానికి నిత్యం వేలాది మంది భక్తులు తరలివస్తుంటారు. అమ్మవారి శిరస్సు భాగం నుంచి నిరంతరం ప్రవహించే పవిత్ర జలాన్ని భక్తులు మహా తీర్థంగా స్వీకరిస్తారు. ఈ తీర్థాన్ని సేవిస్తే, ఇంటికి తీసుకెళ్లి పూజిస్తే, అనారోగ్యాలు తొలగిపోతాయని భక్తుల ప్రగాఢ విశ్వాసం.

ఆషాఢ మాసం వచ్చిందంటే తెలంగాణ అంతా బోనాల ఉత్సవాల సందడితో కళకళలాడుతుంది. ముఖ్యంగా హైదరాబాద్‌లోని బల్కంపేట రేణుక ఎల్లమ్మ ఆలయంలో జరిగే ఉత్సవాలకు ప్రత్యేక స్థానం ఉంది. దేశవిదేశాల నుంచి భక్తులు తరలివచ్చే ఈ ఆలయంలో ప్రతి సంవత్సరం జరిగే ఎల్లమ్మ తల్లి కల్యాణోత్సవాలు ఎంతో వైభవంగా నిర్వహిస్తారు. శివశక్తుల కల్యాణంగా ప్రసిద్ధి చెందిన ఈ ఉత్సవాల్లో పాల్గొంటే అమ్మవారి అనుగ్రహం లభిస్తుందని భక్తుల నమ్మకం.

స్థల పురాణం ప్రకారం, కొన్ని శతాబ్దాల క్రితం బల్కంపేట ప్రాంతమంతా పచ్చని పొలాలతో ఉండేది. ఒక రైతు తన పొలంలో నీటి కోసం బావిని తవ్వుతుండగా భూమిలో నుంచి అమ్మవారి విగ్రహం బయటపడింది. రైతు ఆ విగ్రహాన్ని బయటకు తీసేందుకు ఎంత ప్రయత్నించినా సాధ్యం కాలేదు. గ్రామస్థులంతా కలిసి ప్రయత్నించినప్పటికీ అమ్మవారి రూపం కదలలేదు. దీనిని అమ్మవారి సంకల్పంగా భావించిన గ్రామ ప్రజలు అదే బావిలో అమ్మవారిని ప్రతిష్ఠించి పూజలు ప్రారంభించారు. తర్వాత కాలంలో అక్కడ ఆలయ నిర్మాణం జరిగినప్పటికీ, స్వయంభూ అమ్మవారిని మాత్రం బావిలోనే ఉంచి పూజించడం కొనసాగించారు. పైన మరో అమ్మవారి ప్రతిమను ప్రతిష్ఠించి నిత్య పూజలు నిర్వహిస్తున్నారు.

చరిత్ర ప్రకారం, ఈ ప్రాంతం గతంలో 'బెహలూఖాన్ గూడా'గా పిలువబడేది. రాజా శివరాజ్ బహద్దూర్ కాలంలో ఈ ప్రాంతం అభివృద్ధి చెందుతూ తరువాత 'బల్కంపేట'గా ప్రసిద్ధి చెందింది. ఆ తర్వాత అమ్మవారు కూడా 'బల్కంపేట ఎల్లమ్మ తల్లి'గా భక్తుల హృదయాల్లో స్థానం సంపాదించారు. ప్రస్తుతం కనిపిస్తున్న ఆలయ నిర్మాణం 1919లో జరిగినట్లు చరిత్ర చెబుతుంది.

ఆషాఢ మాసంలో తొలి మంగళవారం రోజున బల్కంపేట ఎల్లమ్మ తల్లి కల్యాణోత్సవం అత్యంత వైభవంగా జరుగుతుంది. ఈ సందర్భంగా అమ్మవారికి, మహాదేవుడికి శాస్త్రోక్తంగా కల్యాణం నిర్వహిస్తారు. అమ్మవారి కల్యాణాన్ని దర్శించుకుంటే శుభాలు కలుగుతాయని, అక్షింతలు స్వీకరిస్తే అవివాహితులకు త్వరగా వివాహం జరుగుతుందని భక్తుల విశ్వాసం.

బల్కంపేట ఎల్లమ్మ ఆలయంలో కేవలం కల్యాణోత్సవాలే కాకుండా ఆషాఢ మాసం మొత్తం బోనాల వేడుకలు ఘనంగా జరుగుతాయి. ఆదివారాలు, మంగళవారాలు అమ్మవారికి ఎంతో ప్రత్యేకమైన రోజులుగా భావిస్తారు. ఈ రోజుల్లో భక్తులు బోనాలు సమర్పించి, మొక్కులు తీర్చుకుని అమ్మవారి ఆశీస్సులు కోరుకుంటారు. బోనాల సమయంలో భక్తులు ఎల్లమ్మ తల్లిని తమ ఇంటి బిడ్డలా భావించి పొంగళ్లు పెట్టి, ఒడి బియ్యం పోసి, చీర సారెలతో

ఆరాధిస్తారు. అదే ప్రేమతో ఎల్లమ్మ తల్లి కూడా తన భక్తులను కన్నబిడ్డల్లా కాపాడుతుందని నమ్ముతారు. పిలిస్తే పలికే చల్లని తల్లిగా పేరొందిన బల్కంపేట ఎల్లమ్మను ఒక్కసారి దర్శించుకుంటే మనసుకు ప్రశాంతత, జీవితానికి శుభం కలుగుతాయని భక్తుల విశ్వాసం.

Gen Z యువతలో జాతీయవాదాన్ని ఎలా మేల్కొలపాలి

భారతదేశం కేవలం ఒక భౌగోళిక ప్రాంతం కాదు. ఇది వేల సంవత్సరాల నాగరికతకు నిలయం. అనేక భాషలు, సంప్రదాయాలు, విశ్వాసాలు, కళలు, జ్ఞానపద్ధతులను తనలో కలుపుకుని ప్రపంచానికి "వసుధైవ కుటుంబకం" అనే మహోన్నత సందేశాన్ని అందించిన పుణ్యభూమి. ఈ దేశ భవిష్యత్తు నేటి యువత చేతుల్లో ఉంది. ముఖ్యంగా Gen Zగా పిలవబడుతున్న నేటి యువతలో దేశభక్తిని, విలువలను, బాధ్యతను, నిర్మాణాత్మకమైన జాతీయ చైతన్యాన్ని మేల్కొల్పడం అత్యంత అవసరం.

జాతీయవాదం అంటే కేవలం నినాదాలు చేయడం కాదు. దేశాన్ని ప్రేమించడం, దేశ చరిత్రను తెలుసుకోవడం, దాని సంస్కృతిని గౌరవించడం, రాజ్యాంగ విలువలను కాపాడటం, సమాజం కోసం పనిచేయడం, దేశ అభివృద్ధిలో తన వంతు పాత్ర పోషించడం నిజమైన జాతీయవాదం. దేశభక్తి హృదయంలో ఉండాలి; దేశసేవ చేతల్లో కనిపించాలి.

నేటి యువతకు సమాచార ప్రపంచం చేతిలో ఉంది. ఒక మొబైల్ ఫోన్ ద్వారా ప్రపంచాన్ని తెలుసుకునే అవకాశం వారికి ఉంది. అదే సమయంలో తప్పుడు సమాచారం, చరిత్రపై అపోహలు, ద్వేషపూరిత ప్రచారం కూడా వేగంగా వ్యాపిస్తుంది. అందుకే యువతకు విమర్శనాత్మక ఆలోచనతో పాటు భారతదేశ చరిత్రను ఆధారాలతో, సమగ్రంగా తెలుసుకునే అవకాశం కల్పించాలి. స్వాతంత్ర్య సమరయోధుల త్యాగాలు, సరిహద్దులను కాపాడుతున్న సైనికుల సేవ, శాస్త్రవేత్తల విజయాలు, రైతుల కృషి, సామాజిక సంస్కర్తల సేవలను వారికి పరిచయం చేయాలి.

భారతీయతపై గర్వం యువతలో బలపడాలి. మన వేదాలు, ఉపనిషత్తులు, రామాయణం, మహాభారతం, బౌద్ధ-జైన సంప్రదాయాలు, భక్తి ఉద్యమాలు, భారతీయ కళలు, సంగీతం, యోగం, ఆయుర్వేదం, గణితం, ఖగోళ విజ్ఞానం వంటి అనేక జ్ఞాన సంప్రదాయాలను పరిచయం చేయాలి. అయితే గత వైభవాన్ని మాత్రమే చెప్పడం సరిపోదు. ఆ వారసత్వం నుంచి స్ఫూర్తి పొంది ఆధునిక భారతదేశాన్ని నిర్మించాలనే సంకల్పాన్ని యువతలో కలిగించాలి.

దేశభక్తికి అత్యంత గొప్ప రూపం సేవ. గ్రామంలో చెత్తను తొలగించడం నుంచి పర్యావరణాన్ని కాపాడటం వరకు, పేద పిల్లలకు విద్య అందించడం నుంచి వృద్ధులకు సహాయం చేయడం వరకు ప్రతి సేవా కార్యక్రమం దేశసేవే. యువత తమ పరిసరాల్లో ఒక చిన్న సమస్యను గుర్తించి దానికి పరిష్కారం చూపడం ప్రారంభిస్తే, ఆ చిన్న ప్రయత్నాలే మహత్తరమైన జాతీయ పునర్నిర్మాణానికి పునాది అవుతాయి.

యువతలో క్రమశిక్షణ, నిజాయితీ, ధైర్యం, కర్తవ్యబద్ధత పెంపొందించాలి. సమయపాలన, ప్రజా ఆస్తి పరిరక్షణ, చట్టాన్ని గౌరవించడం, పర్యావరణ బాధ్యత, డిజిటల్ ప్రపంచంలో బాధ్యతాయుతమైన ప్రవర్తన - ఇవన్నీ ఆధునిక దేశభక్తి లక్షణాలే. "నేను మారితే నా కుటుంబం మారుతుంది; కుటుంబం మారితే సమాజం మారుతుంది; సమాజం మారితే దేశం మారుతుంది" అనే భావన యువతలో పెరగాలి.

అదే సమయంలో ప్రఖర జాతీయవాదం ద్వేషంగా మారకుండా జాగ్రత్తపడాలి. ప్రతి పౌరుడి గౌరవాన్ని కాపాడుతూ, దేశ సమగ్రతను, సార్వభౌమత్వాన్ని, ప్రజాస్వామ్య విలువలను బలపరచడమే శక్తివంతమైన జాతీయవాదం.

Gen Z యువతను కేవలం దేశభక్తి ప్రసంగాలు వినే తరంగా కాకుండా దేశ నిర్మాణంలో భాగస్వాములుగా తీర్చిదిద్దాలి. శాస్త్ర పరిశోధన, సాంకేతికత, స్టార్టప్‌లు, రక్షణ రంగం, వ్యవసాయం, క్రీడలు, కళలు, విద్య - ఏ రంగంలో ఉన్నా ప్రపంచస్థాయిలో భారతదేశాన్ని నిలబెట్టాలనే లక్ష్యం వారిలో ఉండాలి.

మన సైనికుడు సరిహద్దులో నిలబడితే, మన యువ శాస్త్రవేత్త ప్రయోగశాలలో దేశం కోసం శ్రమించాలి. రైతు పొలంలో దేశానికి అన్నం అందిస్తే, యువ పారిశ్రామికవేత్త ఉపాధిని సృష్టించాలి. ఉపాధ్యాయుడు జ్ఞానాన్ని అందిస్తే, విద్యార్థి ఆ జ్ఞానాన్ని దేశ అభివృద్ధికి ఉపయోగించాలి.

"దేశం నాకు ఏమిచ్చింది?" అనే ప్రశ్నకు బదులుగా "నా దేశానికి నేను ఏమి ఇవ్వగలను?" అనే ప్రశ్న ప్రతి యువ హృదయంలో మేల్కొనాలి.

అప్పుడు జాతీయవాదం ఒక నినాదంగా మిగలదు; అది జీవన విధానంగా మారుతుంది. దేశభక్తి ఒకరోజు కార్యక్రమంగా ఉండదు; ప్రతి రోజూ ఆచరించే కర్తవ్యంగా మారుతుంది.

భారతమాత వైభవమే మన సంకల్పం. భారతదేశ ప్రగతే మన లక్ష్యం. ఐక్యత, సేవ, సత్యం, శౌర్యం, క్రమశిక్షణలే మన ఆయుధాలు. జ్ఞానం, శ్రమ, త్యాగం, దేశభక్తితో భారతదేశాన్ని ప్రపంచంలో అత్యున్నత శిఖరాలకు చేర్చడం నేటి Gen Z యువత యొక్క మహత్తర కర్తవ్యం.

ఈ నెలలో ఇతర ముఖ్యమైన రోజులు:

* భారత స్వాతంత్ర్య దినోత్సవం, ఆగష్టు 15
* వరలక్ష్మీ వ్రతం, ఆగష్టు 21
* శ్రావణ పూర్ణిమ, రక్షా బంధం, ఆగష్టు 28
* జాతీయ క్రీడా దినోత్సవం, ఆగష్టు 29

ఈ పత్రిక లో దక్షిణాపథ యొక్క ఆర్థిక సామాజిక సాంస్కృతిక రాజకీయ చరిత్ర పై మీ వ్యాసాలు ప్రచురించాలంటే సంప్రదించండి
research@csisindia.com

For publishing your articles on Socio Cultural political and Economic history of Dakshinapatha please contact
research@csisindia.com